

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „2.—
za četr leta „1.—

Naročnina se pošilja
upravnemu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice 17. List se
postavlja do odgovode.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Štev. 40.

V Mariboru, dne 4. oktobra 1900.

Tečaj XXXIV.

Nova večina v državnem zboru?

Grožno napreduje delo tistih, ki našo avstrijsko državo podkopujejo. Ravno tako gotovo pa je, da je še velika večina vesoljnega ljudstva, ki stoji pod krili habsburškega orla, vedno pripravljena ta štit braniti, in če velja tudi največjih žrtev.

V to zaupajoč je odlični patriot in češki plemič, grof Ivan Harrach, član gospodske zbornice, sprožil misel, naj možje vernega tabora skušajo sestaviti program, na kojega bodo mogli pristati vsi, ki jim je za ohranitev Avstrije mar, in ki bode omogočili pristopiti vsakemu, naj je, katere vere, katere narodnosti in katerega stanu budi. In iz tega tabora bi se, tako upa grof Harrach, porodila za prihodnji državni zbor stalna večina, ki bi državne razmere sčasoma zopet na boljša poto spravila ter bila prestolu kakor cesarstvu trdna obramba.

Da se to hvalevredno delo čim prej začne, je objavil poskus takega programa, ki ga je sestavil sam. Glasi se:

Program stranke avstrijskih patrijotov.

1. Doseči hočemo na podlagi sedanjih zakonov preosnovo ustave, ki mora odgovarjati pravom in razmeram posameznih kraljestev in dežel.

2. Hočemo, da ima vsak posameznik iste pravice v cerkvi, v šoli, pri sodišču, pri volitvah, ki se morajo vršiti direktno (to je brez volilnih mož).

3. Deželne volilne rede hočemo preosnovati, kar zahteva pravičnost z ozirom na število in narodnost prebivalstva.

4. Doseči hočemo, da se bo pri ljudskem štetju določeval materinji jezik, ker se le na tak način izve resnično število raznih narodnosti.

5. Hočemo, da narodne manjšine najdejo povsod varstvo, ker so vsi avstrijski državljeni enakopravni.

6. Hočemo, da se dinastični čut naših narodov, ki se javlja brez izjeme povsod, razširi čez celo veliko očetnjava, kateri je naš vladar vidna svez.

7. Hočemo doseči, da se denarne razmere po posameznih deželah izboljšajo.

8. Nemški jezik naj velja kot svetovni jezik v armadi in centralni vladi, vendar mora biti drugi deželni jezik v srednjih šolah obvezen predmet.

9. Avstrijski patriotizem hočemo pospeševati povsod, narodnemu sovraštvu nasproti uveljaviti ljubezen in spoštovanje.

10. Sovražnike Avstrije hočemo v naših mejah neprizanesljivo zatiravati.

11. Davčno moč hočemo pomnožiti, stanje delavskega prebivalstva izboljšati in verski pouk podpirati.

12. Napredek hočemo na vseh poljih pospeševati.

13. Vse to hočemo doseči z državnozborsko večino, ki se naj sestavi iz avstrijskih patrijotov potom kompromisov med raznimi strankami in pod vodstvom vlade, v koji naj dobi vsak posamezen narod svojega zastopnika.

Iz srca nas veseli, da je ta glas prišel od češke strani, in iskreno želimo, naj se blagi namen plemenitega grofa uresniči. Toda na vsak način mora izostati 8. točka, ker ni popolnoma pravična in bi se lahko izrabljala proti Slovanom.

Kmetijske in gospodarske šole.

Kolikokrat je že »Slov. Gosp.« pisal, kolikokrat so že naši poslanci pri deželnih kakor pri državni vladni mizi izrekli, da takih šol Slovenci nimamo (kajti to, kar imamo, ni vredno, da bi se omenilo), in da jih moramo imeti, sicer tudi vlada nima moralne pravice, od nas zahtevati davek; toda do danes je bilo vse zastonj. Če bi Slovenci radi kaj imeli, kar bi njim koristilo, takrat vladi nimata ušes; pač pa imata najposlušnija ušesa, kadar nemški rogovileži in kruteži jima namignejo, da naj nam zopet eno dasta za uho.

Po naročilu kmetijskega ministerstva se je v marcu leta 1900 sestavil pregled vseh kmetijskih in gozdarstvenih šol avstrijskih, iz katerega povzamemo to-le:

I. Visoke šole. Taki sta dve na Dunaju in v Krakovem, prva nemška, druga poljska.

II. Višje in srednje šole; a) kmetijskih 12, od teh 6 nemških, 4 češke in 2 poljski; b) gospodarske 4, od teh 2 nemški, 1 češka in 1 poljska (one nemške, ki se je letos otvorila v Bruku na Zgornjem Štajarskem še tukaj ni zraven); c) za vinarstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo: 2 nemški; d) za pivovarstvo: 1 nemška.

V SPOMIN dr. Fran Lampetu,

umrlemu dne 23. septembra 1900.

Semper honos nomenque tuum laudesque
manebunt. Vergilij.
Vedno bo čast in tvoje ime in slava na
glasu. B. F.

Krasnih jesenskih dnij čas, spremeni se v
žalost pregrenko, vsak kraj slovenske
zemlje toči prebridke solzé!
Kdo nadomestil nam bo brezmerno veliko
veliko izgubo?

Kdo nam dal zopet možá, kakoršen on nam
je bil?

Cvrsti značaj, preblago srcé, izredna mar-
ljivost, bistrega uma ostróst, združena
ž njo učenost, svojstva prekrasna so-
res mu dičila dično osebo, kakoršne
malokedaj beli ugledajo svet.

Kaj je že bil in kaj bi še bil mu vdani mla-
dini, ako mu nebi očij grozna zatisnola
smrt?

Kaj je že bil in kaj bi še bil slovenskemu
ljudstvu, ako ga nebi pokril v dobi
najlepši že grob?

V dobi najlepši, ko svoj je širil zaklad med
Slovenci, ki mu dolgujejo čast, dokler
na svetu jih bo.

Listek.

Dr. Frančišek Lampe.

V zadnjem listu smo poročili prežalostno vest, da je nas Slovence 24. t. m. zadela neizmerna izguba, in to vsled smrti kanonika ljubljanskega, doktorja Frančiška Lampeta. Ostavil nas je v najlepši dobi življenja, v 42. letu svoje starosti, mož, ki so ga ob enem dičile globoka pobožnost, živa verska go-rečnost, nenavadna izobrazba, idejalna plemenitost srca, neugasna ljubezen do svojega slovenskega naroda in neumorna delavnost, skratak velik mož, ki je za seboj pustil vrzel, da ima v njo stopiti drugih pet.

Že v četrtem gimnazijskem razredu mu je polnila mlado dušo zavest o dolžnosti, ki jo ima do naroda svojega in takoj se je lotil resnega dela, da blago svoje koprnenje teši. Odtistihmal je dan za dnevom delal od štirih zjutraj do desetih v noč. Nekoč ga je prijatelj opozoril, naj pazi na svoje slabotno zdravje, a kaj je Lampe dejal? »Prijatelj,

jaz imam le malo časa odločenega za delo,
zato moram hiteti. In hitel je in prihitel
tako rano v koščeni naročaj smrti.

Preglejmo, koliko nam je mož v kratki dobi spisal. Družba sv. Mohorja je izdala poleg mnogih manjših spisov dva snopiča »Jeruzalemskega romarja« in sedem zvezkov prav krasnih »Zgode sv. pisma«. Leta 1888. je začel izdajati velepomenljivi in obče pri-ljubljeni list »Dom in svet«, ki mu je do zadnjega vzdiha, torej skoz 13 let, bil izdajatelj, lastnik in urednik, sploh vse. Urejeval je tudi »Drobtinice«, vrh tega pa še spisal brez števila korenitih člankov v razne liste. Tudi razumništu slovenskemu je podal po »Slovenski Matici« dve izborne pisani knjigi »Uvod v modroсловje« in »Dušeslovje«. In kakšni so vsi ti spisi, ki so prihajali izpod njegovega peresa! Že sedaj vemo, da jih ne pretehtajo centi zlata, ali prav ceniti znali bomo jih še le v prihodnosti. Dr. Frančišku Lampetu v narodu slovenskem zato hvala-žen spomin na veke!

Poslal nam je sotrudnik našega lista pes-mico, s kojo hočemo te-le skromne verstice končati.

III. Nižje šole; a) kmetijske s celoletnim poukom: 41, od teh 13 nemških, 1 nemško-rusinska, 1 nemško rumunska, 1 nemško laška, 15 čeških, 6 poljskih, 1 laška, 1 srbohrvatska in 2 slovenski, to je v Grmu na Kranjskem in v Gorici na Goriškem, obe deželni; b) kmetijske z polletnim poukom: 59, od teh 20 nemških, 36 čeških, 1 nemško-češka in 2 poljski; c) za gozdarstvo: 9, od teh 7 nemških, 1 češka in 1 poljska; d) za mlekarstvo in gospodinjstvo: 13, od teh 8 nemških, 4 češke in 1 slovenska, namreč gospodinjska šola v Ljubljani, ki jo pa vzdržuje posebno društvo; e) za vrtnarstvo, sadjarstvo, vinarstvo, lanarstvo in hmeljarstvo: 18, od teh 9 nemških, 3 nemško-češke, 2 češki, 3 poljske in 1 laška; f) za pivarstvo in žganjarstvo: 4, od teh 1 nemška, 2 nemško-češki in 1 poljska.

Vseh šol je 165. Poglejmo, kolika je skrb države za te šole! Celih 8 vzdržuje, namreč 6 nemških in 2 poljski! Ali se ne vidi tukaj zopet tisti kmetu prijazni nemški liberalizem, ki ima državno krmilo v rokah?

Deželnih šol je 48 in med temi imamo Slovenci 2, in sicer le tam, kjer smo v večini; na Kranjskem in na Goriškem, kjer smo pa v manjšini, tam nimamo nič, torej ne na Štajarskem, ne na Koroškem in ne v Istriji. Posebno poučno je v tem oziru Štajarsko primerjati s Češko, ker se vidi, kako Čehi skrbijo za Nemce, ki jih je v deželi tretjina, in kako Nemci za nas, ki nas je v deželi ravno tolik del. Čehi so na deželne stroške ustanovili sebi 3 šole, Nemcem 2 (v eni se uči tudi češki), dasi so ti imeli že eno državno višjo šolo, oni sami pa nobene; tako je storil Nemcu Slovan, kako pa Nemec nam? Doslej smo do njega le dobili surovosti, roganje in zasramovanja, sebi pa je s pomočjo našega denarja napravil 4 šole k uni, ki jo ima od vlade!

V pregledu smo tudi videli, da imajo Čehi mnogo šol, dasi jim takih ne daje vlada in dasi so jih tudi na deželne stroške ustanovili le jako malo. Vse so do malih izjem društvene; le par jih vzdržujejo občine in tudi posamezniki, vse drugo pa društva. Čehi si vedo sami pomagati. Učimo se od njih!

Politični ogled.

Cesar se je iz Gorice srečno vrnil zopet na Dunaj. Slavnosti v Gorici ob navzočnosti cesarja so bile velikanske.

Nadvojvoda Leopold Salvator je premeščen iz Zagreba na Dunaj. Kakor po-

Nismo Slovenci samó, ki njega slaviti smo dolžni; vsega Slovanstva obseg, Slavinih sinov nebroj. Časti in čislaj možá, žrtvovočega vse domovini, ki jej bil steber je čvrst, jej bil podpornik je jak. Dokler bo gledal Triglav na drago nam zemljo slovensko, dotlej mu bodi spomin v srečih hvaležnih cvetoč. β. φ.

† Janez Weingerl,
bivši nadučitelj v Cirkovcah.

„Blagor mrtvim, ki v Gospodu umrjejo; naj počivajo od svojega truda; kajti njihova dela grejo za njimi.“

Neizprosna smrt posegla je zopet med učiteljske vrste ter si izbrala v svojo žrtev starostno spodnještajarskih učiteljev, umiroljenega nadučitelja v Cirkovcah — Janeza Weingerla, kateri se je — star 89 let — v Ljutomeru dne 3. sept. preselil v večnost. Janez Weingerl se je porodil dne 11. dec. 1811. l. v Gačniku, župnija Jarenina v Slov. goricah. Oče mu je bil kmet Jožef Weingerl, mati Ana, rojena Rošker. Pokojnik je imel dva brata in dve sestri; bili so veleposestniki v jareninski in šentjakobske župniji. Sestra Ana Zemlič je umrla lani, brat Jožef

ročajo ogerski listi, se spravlja prestava v zvezo z brzjavnim pozdravom, kojega je nadvojvoda poslal jugoslovanskemu škofu Strosmajerju k petdesetletnici njegovega škofovanja. Nadvojvoda je bil v Zagrebu pri Hrvatih izredno priljubljena oseba.

V nevarnosti smo! Neki rodoljub piše »Edinosti« zaradi velike krivice, ki se godi slovenskim Tržačanom s tem, da jim ne dajo nobene šole, tako-le: Kadar je človek na robu propada, ne izbira sredstev, s katerimi bi se rešil. Istotako smemo mi primorski Slovani gledati na kakovost sredstev za našo rešitev le v toliko, da ista niso v navskrižju z zakonom. Mi smo v nevarnosti se svojo eksistenco in nikdo nam ne more štetiti v zlo, ako se poslužujemo vseh dovoljenih sredstev. Jedno tako sredstvo nam je nasvetoval gosp. dr. Rybář na predzadnjem shodu pri sv. Jakobu: Gospod dr. Rybář je nasvetoval, da bi se z obupnim klicem obrnili do vsega slovanskega sveta, da bi nam isti pripomogel, do česar nam noče pripomoći lastna država (namreč do lastnih slovenskih šol), katere podaniki smo.

Kdo nam more zameriti, ako izvršimo ta nasvet dra. Rybářa?! Saj s tem posnemamo le vzglede Nemcev in Italijanov! Nemci donašajo kar očitno pruske marke v ponemčevanje slovanske mladine! Lahko se kar natecajo v podpiranju iredentarskih društev, katera imajo namen poitaljančevati naše otroke! Mi in le mi smo trpeli do sedaj in gledali, kako nam neavstrijski novci tujčijo naše sinove ter uničujejo našo bodočnost! Dovolj je bilo, da je kdo izustil ime Rusija ali besedico rubelj, in že je bil zapisan v črno knjigo! A to ne le na oblastnijah, ampak obsojali so ga celo lastni bratje in sinovi istega naroda! Dokler je avstrijskim Nemcem in Italijanom dovoljeno vsprejemati marke oziroma lire, dotele tudi mi ne moremo biti nevarni revolucionarci, ako isčemo materialne pomoči od svojih bratov — pa bili isti, kjer hočejo. — Dovolj dolgo smo odlašali s tem korakom, vedno nadejajo se, da vlada stori svojo dolžnost nasproti nam. Ali ko vidimo, da je prazna ta naša nada in da se misli zanemarjati nas še naprej, smo prisiljeni misliti na samopomoč. Če se torej obračamo do svojih bratov, storili smo to v skrajni sili! Po 16-letnem brezuspešnem boju za eno samo slovensko šolo; potem, ko smo izkazali in dokazali, da imamo nad 500 otrok, godnih za šolo, in potem, ko se nas povsod vodi — za nos: nam ne more živa duša zameriti, ako stopimo pred vse Slovanstvo, proseči, naj nas pomaga rešiti! Umreti, in to, ko je človek še mlad, čil, je

(veliki dobrotnik jareninske cerkve) predlani, brat Franc in sestra Treza Macherl pa že poprej; vsi v visoki starosti.

Nas Janez se je odločil za učiteljski stan. Leta 1872. prišel je v Gradec, kjer je pohajal pouk za učiteljske pripravnike na vzorni šoli. Zvršil je ta enoletni tečaj z najboljšim uspehom ter si pridobil leta 1828. spričevalo za učiteljskega pomočnika, leta 1833. pa spričevalo učiteljske sposobnosti. Od jeseni 1828. l. do 1830. poučeval je kot pomožni učitelj v Svični, leta 1831. pa pri Sv. Jakobu. Tukaj se ga je lotila huda mrzlica; vsled te bolezni je bil 9 mescev na dopustu. Ko je zopet ozdravel, prišel je v jeseni l. 1832. kot pomožni učitelj v Slivnico blizu Maribora, kjer je ostal 5 let. Kar si je tukaj prihranil prostega časa, porabljal ga je vestno, da si je popolnil svojo izobrazbo; izuril se je tudi v orglanju in cerkvenem petju ter je v tem prebil mes. februarja 1873. leta poseben izpit; hodil pa je tudi v počitnicah v slivniško grajščino (takrat lastnina kneza Poniatovski) pomagat pisarit.

V jeseni l. 1837. ga je nastavil knezoškofijski sekovski ordinarijat kot stalnega učitelja, cerkovnika in organista v Cirkovcah na Dravskem polju, kjer je služboval celih 42 let do 31. avgusta 1879 l. Tega dne je nastopil zaslužen si pokoj. Kot glavno nalogu

grozno, a najhujše je, ako mora gledati smrti v obraz! V sličnem položaju je vzlasti tržaški Slovenec. Mi smo čili in zdravi. Imamo trdno voljo živeti, ob enem pa moramo gledati, kako naš narod hira, kako ga grize črv tujinstva, in bati se moramo, da to tujinstvo uduši naš miljeni narod, zapuščen od vlade in držav, a ko ga ne rešijo krvni bratje!! Da se to ne zgodi — na delo! — Slovan: pomozi!

Vojska v Južni Afriki. Poveljnik angleških čet v Južni Afriki je odpoklican na Angleško in imenovan vrhovnim poveljnikom cele angleške armade. Vojska v Južni Afriki se še v malih praskah vedno nadaljuje.

Vojska na Kitajskem. Ko je došel nemški poveljnik grof Waldersee na Kitajsko, zdelo se je, da se bo zopet vojska začela. A sedaj je mirno in tudi Nemčija se ne kaže nenaklonjena mirovnim pogajanjem.

Dopisi.

Maribor. (Slomšekova slavnost). Ko berejo čitatelji »Slov. Gospodarja« poročila o večjih in manjših slavnostih, ki se prirejajo v raznih krajih slovenske domovine na čast nepozabnemu Slomšku, se jim gotovo vsiljuje vprašanje, kje so mariborski Slovenci, t. j. tisti Slovenci, med katerimi je naš dični Slomšek zavzemal tako odlično mesto, katere je navduševal k ljubezni do naroda in domovine, kje so ona društva v Mariboru, katerim je bil Slomšek veden član. Nekoliko prepozno sicer, a vendar da dobijo bralci odgovor na to vprašanje, moramo kratko povedati, kaj se je v tem oziru storilo v Mariboru.

Bralno in pevsko društvo »Maribor« priredilo je v nedeljo 16. kimovca t. l. na vrtu »Narodnega doma« v Mariboru Slomšekovo slavnost, ki se sicer ne more meriti z velikimi slavnostmi na Ponikvi in v Ljutomeru, ki tudi ni bila taka, kakoršna bi se ravno od mariborskih Slovencev z ozirom na zasluge slavnega našega vladike smela pričakovati, ko bi bili vsi storili svojo dolžnost, ki pa dela vendar vso čast bralnemu in pevskemu društvu »Maribor«. Z ozirom na skromna sredstva društva in na razmere, s katerimi se je v Mariboru boriti, je slavnost res prav dobro uspela. Vrt »Narodnega doma« in posebno veranda, bila sta z zelenjem, zastavami in lampijoni, transparenti in venci tako bogato in okusno okrašena, kakor še nikdar. Sredi raznih cvetic je stal pred odrom kip pokojnega Slomšeka, ter nas

svojega življenja smatral je blagi pokojnik svoj učiteljski poklic, v katerem je vestno, marljivo in uspešno deloval celih 41 let. O njegovem plodonosnem delovanju pričajo najglasnejše uradne pohvalnice, katerih si je zasušil vrli učitelj precejšnje število. Poslali so mu pismeno priznanje in pohvalo dekanjsko šolsko nadzorstvo v Slivnici, grajščinski urad v Slivnici, kn.-šk. sekovski ordinarijat, štajarski gubernium in v najnovejši dobi okrajni šolski svet v Ptui. Za mnogoletne zasluge na šolskem polju mu je presvitil cesar l. 1879. podelil srebrni križec s krono, katerega mu je pri svečanosti, prirejeni od učiteljskega društva ptujskega v Ptui dne 9. maja 1880. l. pripel na zaslužna prsa takratni okrajni glavar ptujski g. Trautvetter. Kot penzionist preselil se je Weingerl iz Cirkovca v Maribor, da bi od tod ložje oskrboval obdelovanje svojega vinograda pri Sv. Jakobu. Weingerl je bil poseben prijatelj vinarstva in sadjarstva do zadnjega in ni mu bilo žal ne truda ne stroškov, da se vedno zboljša stanje dobro obdelovanega vinograda. A v svojem pokolu ni se čutil prav zadovoljnega, manjkalo mu je dela, kateremu je bil od svojih mladih let privajen. Vedno vzgledno delaven pokojnik tudi v svoji starosti ni hotel samo počivati, temveč želel si je primernega opravila v kaki pisarni.

govornika gosp. dr. A. Medveda, ki nam je sicer kratko a vendar jasno opisal življenje vabil, da se zberemo okoli njega in združimo v Slomškovem duhu. In res se nas je zbralo toliko, da je bil precej prostran vrt do zadnjega kotička poln. Celo iz daljnih, daljnih krajev so prihiteli mili gostje, da si z nami iščejo novega svetega naravnega navdušenja v spominu na Slomška. Zadovoljnost in veselje sta se vsem razlegala po obrazu in z veseljem smo poslušali krepke, jedrnate in navdušene besede slavnostnega in neizmerne zasluge Slomškove za probujenje slovenskega ljudstva, za njegovo šolstvo ter za njegov duševni in gmotni napredok. Burno odobravanje je sledilo govornikovim besedam, ki nas je pozivil, da Slomška ne smemo samo častiti, ampak ga tudi posnemati.

Tamburaški in pevski zbor društva sta izvajala ostale točke raznovrstnega vsporeda. Tamburaši, kakor tudi pevci so pokazali, da so popolnoma kos svoji nalogi in da imajo spretne in marljive vodje. Pelo in tamburalo se je točno in s čustvom. Večkratno burno ploskanje je kazalo hvaležnost mnogobrojnega občinstva za užitek, katerega so mu priredili tamburaši in pevci.

Razven tega pa se je občinstvo zabavalo tudi s šaljivo pošto in šaljivim avtomatom. Posebna hvala gre za njih trud ljubeznim gospodičinam-pismonošem, ki so prodajale dopisnice šaljive pošte in Slomškove razglednice ter donašale dopise nagajive in šaljive vsebine.

Slomškova slavnost na Hajdini. Pokanje topičev ob jutranjem svitu, kakor tudi krasna trobojnica, ki je na vrhu veličastne lipi ob Gregorčevem vrtu ponosno plapolala, oznanjevala je prebivalcem starodavne Hajdine in tudi okoličanom daleč okrog, da se bo istotam vršilo nekaj nenavadnega. In res, nenavaden dan za vso hajdinsko župnijo bil je 9. september, dan, ko je priredilo ondotno bralno društvo na Gregorčevem vrtu narodno veselico v proslavo stoletnice našega dnevnega duševnega velikana in buditelja narodne zavesti — Antona Martina Slomška. Ta veselica, ki je bila pravi narodni praznik za hajdinsko faro, obnesla se je izvrstno, da za ondotne razmere velikansko; na Hajdini še ni bilo take. Gregorčev vrt tik cerkeve je kot nalač pripraven za jednake veselice in slavnosti, in zastonj bi iskali primernejšega prostora drugod. Ob vhodu bil je lep slavolok, ki je imel na zunanj strani napis »Slava Slomšku!« in na znotranji pa »Živelj Slomškovi častilci!« Na sprednji strani raste velikanska lipa in pod njo je bil oder. Na

deblu je visela ovenčana podoba slavljenčeva, visoko nad lipo pa je ponosno plapolala velika slovenska trobojnica, ki je daleč okrog oznanjevala, da slavi tukaj slovensko ljudstvo svojega prezaslužnega slovenskega moža. Ljudstva se je zbralo nad tisoč: zastopana je bila malone vsaka hiša ondotne župnije. Tudi mnogo slovenske gospode iz Ptuja, iz okolice in drugod se je udeležilo slavnosti. Posebej moramo omeniti, da je bila v veliki večini zbrana mladina. In tako je prav: kakšna mladina, takšna bodočnost. Prav vesel pojav je, da se je zbralo toliko »mladega sveta«; pokazal se je vpliv narodne šole. Cele vrste miz so zasedli čvrsti fantje in brhka dekleta iz hajdinske fare. Njihovo dostojo in lepo vedenje se je pač dopadlo vsem. Predsednik bralnega društva pozdravi vse navzoče in otvoril slavnost v prav prisrčnih besedah. Nato je deklamoval fant Fr. Draškovič pesem »Slava Slomšku« prav dobro. Slavnostni govornik č. gsp. Gomilšek, ker od društva naprošen čast. gsp. dr. Medved je bil žal, zadržan — podal nam je Slomškov životopis, slikal Slomška z navdušenimi besedami kot buditelja narodovega, kot pravega domoljuba, kot skrbnega in vnetega dušnega pastirja in kot velikega prijatelja slovenske šole. Opominjal je stariše, naj svoje otroke pridno pošiljajo v šolo in končno povdarjal, da bomo Slomška najlepše proslavili, če se bodemo vedno in povsod ravnali po njegovih lepih zgledih in naukih. Govornik je žel za svoj trud burno priznanje. Slomškovo slovensko cesarsko pesem je kaj lepo deklamovala deklica T. Kandler. Na to se je zapela cesarska pesem. Med posameznimi sporednimi točkami je pa svirala godba in peli so ptujski pevci.

Pri prosti zabavi se je vsestransko napisalo in tudi veselo prepevalo. Slišali smo dokaj lepih pesmi, ki so jih prepevali domači fantje in dekleta; zlasti so se odlikovale dekleta s svojo »Slovenka sem!« Tako in enako se je vrlo hajdinsko ljudstvo 9. septembra pošteno zabavalo pozno v noč. Gotovo je vsak ostavil Gregorčev vrt s popolno zadovoljnostjo in s tiko željo, da bi odbor bralnega društva priredil še več narodnih veselic. Končno izrekamo presrečno zahvalo ondotnemu delavnemu društvenemu odboru, kakor tudi vrlemu in složnemu učiteljstvu in duhovništvu ter sploh vsem, ki so kaj pripomogli, da se je Slomškova slavnost tako lepo obnesla. Vam vrlim hajdinskim župljanom — možem in ženam, fantom in dekletam pa polagamo na srce, da pristopite v obilnem številu k bralnemu društву in se istega trdno

Takov je bil veseljši, ko se mu je posrečilo dobiti opravilo v kn.-šk. konzistorialni pišarni, v katerej je bil od kraja pomožni uradnik, a l. 1882. postal je namesto umrlega Ignacija Katschthalerja pregledatelj cerkvenih računov. L. 1894. pa so vsled visoke starosti pokojnikove začele pešati telesne moći, tako da odslej ni mogel več veliko čitati in pisati. Ni mogel torej dalje ostati v tej prijetni službi ter se ji je odpovedal. A tudi na tem mestu si je pridobil priznanje in počeval kn.-šk. lavantinskega konzistorija z dopisom dne 28. marca 1894, št. 825. Zdaj se je preselil Weingerl iz Maribora k svoji najmlajši pri Sv. Petru niže Maribora omogoženi hčeri. Ko pa je ta l. 1897. umrla, povrnil se je nazaj v Maribor. Tukaj pa mu umrje l. 1898. njegova druga žena, rojena Regholec (prva je bila rojena Solack od Sv. Lenarta); osamljen starček se je zdaj stalno preselil v Ljutomer k svoji drugi tukaj omogoženi hčeri. Akoravno je bil že slabih, vendar si je ohranil duševno člost do zadnjega dneva ter je tukaj prav mirno zaseživel. Bil je ves čas svojega življenja krepkega zdravja; živel pa je tudi jako zmerno in redno. Zadnji dan meseca avgusta zadene ga kap na možganih in tri dni pozneje — 3. septembra ob poldne — je mirno v Gospodu zaspal. V sredo 5. sept. popoldne

zbralo se je na sprevod 28 učiteljev (učiteljic) iz ljutomerskega in ormožkega okraja pred Franc Jožefovo šolo, da skažejo svojemu sotrudniku — učitelju veteranu — poslednjo čast. A potem, ko so bili gg. učitelji zapeli premilo žalostinko »Nad zvezdami«, spremili smo premilega starčka do poslednjega počivališča, ki se nahaja na ljutomerskem pokopališču poleg gomile pokojnikove vnučinke. Tukaj so zapeli učitelji še nagrobnico »Blagoru.« Omeniti še mi je, da so se razen učiteljev in učiteljic pogreba vdeležili trije domači duhovniki, g. okrajni glavar pl. Supančič, g. dež. poslanec dr. Rosina, množica tržke gospode in mladina Franc-Jožefove deške in dekliške šole.

Pokojnik je bil poštenjak, skoz in skoz blagega značaja, dober in skrben oče svojim otrokom, veden učitelj, marljiv in vzoren v spolnjevanju službenih opravil. Umrl je, kakor je živel — kot veren kristjan. Po pravici veljajo tudi blagemu pokojniku slavné besede, ki so jih pisali naš nepozablji knez-škof Slomšek v svojem pastirskem listu dne 1. septembra 1859. l.: »Kolikor dober učitelj velja, koliko trpi in občini dobrega stor, tega sicer svet malo spozna in slabo plačuje; pa veselite se pridni učitelji moji, za toliko lepše hoče biti Vaše plačilo v nebesih.« In sveti Duh pravi: »Oni, ki jih veliko v pra-

oklenite, ter vam kličemo iz dna srca: Živelj narodno zavedni Hajdinci, živelj ondotna narodno probujenu mladina!

Sv. Križ tik Slatine. V nedeljo, dne 30. km. obhajala se je pri Sv. Križu tik Slatine Slomškova slavnost. Ostala bode gotovo vsem udeležencem v neizbrisnem spominu. Gromeči topiči naznanjali so daleč okrog veselje ter istočasno pozdravljali prihajoče goste, katerih smo zagledali sosebno izmed sosednih Hrvatov v izrednem številu. Že pozdrav predsednika, č. g. nadžupnika, ogrel in razvnel je ogenj navdušenja in iskrene ljubezni do visokega našega slavljenca. Omenil je, kako se imamo zahvaliti Slomškoviemu prizadevanju, da stoji v naši župniji lepa nova cerkev. On, Slomšek sam, je bla-goslovil l. 1862 ogledni kamen božje hiše ter o tej priliki podaril 200 gld. kot prvi dar novemu svetišču. Slomšek je tudi često krepčal zdravje na bližnji Slatini in še malo dni pred svojo smrto bival je med nami. Skrivenostna tišina je nastala, ko je omenjal č. g. predsednik nadvladike jubilanta Strossmayerja, ki je nedavno zatrjeval, da je bil naš Slomšek svet mož in ako bi bival v bližini rimske stolice, da bi se tam njegove junaške kreposti bolje poznavale, bil bi go-to že všet med blažene ter sčasom sklican svetnikom.

Kakor molitev razlegala se je na to lepa pesem »Naša zvezda« domačega mešanega zbora. Slavnostni govor č. g. učnega prefekta Ant. Korošca iz Maribora našel je pozorne poslušalce. In da je umel ubrati prave strune in da je govoril za vse, to se je čitalo na obrazih mož in žen, starčkov in rudečeličnih dečkov in deklic.

Kazal nam je zasluge Slomškove v luči zgodovinske dobe Slomškovičev časov. Začetek Slomškovega delovanja spada v dobo Jožefinizma, v dobo centralizacije. Slomšek je videl, česar je treba nam Slovencem. Globoke vernosti, zdrave omike, narodne ljubavi in samozavesti, potem bode naš narod, četudi majhen, narod poštenjakov, narod značajev, kojemu ni treba biti podlagatujčevi peti. Kakor je Slomšek izobraževal samega sebe, delal povsod sam, ne zanašaje se na druge, kakor je on vstrajal ter se ni uklonil, ako mu je spodelal prvi, drugi poskus, do konečne zmage: tako moramo i mi delati vsak na svojem mestu z neustrašeno jekleno vstrajnostjo. Resno pritrjevanje in burna pohvala poslušalcev kazalo je slavnostnemu govorniku, kako so odmevale njegove besede v srcih vseh navzočih. Nato se je vrstilo lepo petje domačega moškega in

vičnosti podučujejo, se bodo svetili, kakor zvezde na nebuh na večne čase.«

Torej, dragi prijatelj, odpočij se v Bogu od dolgoletnih trudov; učiteljstvo pa, kateremu naj bode Tvoje plodonosno delovanje v vzgled, ohrani Te v trajnem spominu.

Blagemu pokojniku — sveti večna luč!
J. E. R.

Smešničar.

Samuel naroča sinu Benjaminu: »Kadar dospeš v Krakovo, ni treba pisati. Vzemi ta-le frankovani zavitek ter ga vrzi tam v poštno nabiralnico; tako zvem, da si srečno tja došel!«

Benjamin: »Oče, to znamko si lahko prihraniva! Vrgel bom nefrankovano pismo v skrinjico, in ti ga ne sprejmi; a vedel boš vendar, da sem srečno dospel v Krakovo!«

Žid, ki je šel z drugim židom mimo lepe žene, pljunil je.

»Mojzes, kaj pljuješ pred to lepo ženo?«

»Ne pljujem pred to lepo ženo, pljujem le zaradi babe, ki jo imam doma!«

V trgu »Mačji hrbot« se odda občinska gostilnica v najem. Najemnik sme goste prenočevati, hraniti in klati. Županstvo.

mešanega zbora, ki zasluži res polno priznavanje in pohvalo. Tacega petja ne najdeš kjerkoli in Križevljanji so lahko ponosni na svoje pevce in pevke. Omeniti še mi je pogumne dekllice Čončeve Micike, ki je prav lepo prednašala pesen »Slovo od Solčavskih planin.« Po dovršenem vsporedu se je začela prosta zabava. V navdušenih govorih se je napivalo Hrvatom in Slovencem, vmes pa so mili pevci povečali veselje. Ako še naglašam, da je točna postrežba na lepo okinčanih prostorih znane narodne hiše Ogrizekove bila važen faktor, da se je tako lepo obnesla slavnost, pritrdil mi bode vsak. Hvala vsem skupaj i tudi vsakemu posebej, kateri je kakorkoli pripomogel, da smo tako dostojo slavili največjega sina našega naroda, ne smrtnega Ant. Mart. Slomšeka. Sotlčan.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Mil. knez in škof so danes imeli v stolnici z veliko asistenco sv. mašo povodom imendana cesarjevega. — Zadnji petek se je poklonil preč. stolni kapitel mil. knezu ter mu čestital za visoko cesarsko odlikovanje, v soboto pa se jim je v isti namen poklonila ostala duhovščina mariborska pod vodstvom gosp. kanonika Rožanca.

V slovo vsem p. n. volilcem kmetske volilne skupine ptujske izrekam za 14letno nemahljivo zaupanje najiskrenje zahvalo in izjavljam, da ne prevzamem nobene kandidature. Ostanite zvesti veri, domu, cesarju. Z Bogom! Dr. L. Gregorec.

Zaupni shod v Celju je postavil kandidatom za kmečke občine celjsko-brežiškega okraja g. viteza Berksa, za mestno skupino Celje-Brežice pa z velikim odobravanjem in navdušenjem g. dr. Dečka. Za peto skupino je prijavil g. opat celjski kandidatom dosedanjega poslanca Jos. Žičkarja, celjski meščan g. Dolinar pa Dragotina Hribarja. Na to se je vnela burna debata. Žičkarju se je ponujal, da bi odstopil od pete kurije, najprej mandat za kmečke občine Celje-Brežice, a ko je bil tukaj kandidatom postavljen Berks, pa se je izrazila želja, naj kandidira v kmečkih občinah Ptuj-Ljutomer. Pri glasovanju o kandidatu za peto kurijo ni dobil ne Žičkar ne Hribar nadpolovične večine, zato je stvar ostala neodločena, in odločili bodo, ali hočejo Žičkarja ali Hribarja, nazadnje volilni možje. To je istinito in resnično poročilo. Neresnično pa je, da ne rabimo hujšega izraza, kar po roča »Domovina«, ki pravi: »Istotako je predlagan za splošno V. kurijo z veliko večino Dragotin Hribar.« — Dosedanji zastopnik splošne skupine je bil g. J. Žičkar. Vsak mu mora dati spričevalo, da je svojo nalogo vestno izpolnjeval in da je bil najmarljivejši spodnještajarski poslanec. Zato je več kakor čudno, ako se mu postavlja sedaj, čeprav še Žičkar vzdržuje svojo kandidaturo, protikandidat. Tako se dela samo tamkaj, kjer prejšnji kandidat ni izpolnjeval svojih dolžnosti ali pa kjer protikandidat kandidira na podlagi drugega programa. V eni in isti stranki, na enem in istem programu pa se nikdar ne postavlja protikandidat možu, ki je bil vedno na svojem mestu. Zato moramo v imenu politične discipline protestirati proti temu, kako se ravna sedaj z Žičkarjem. Ta mož pošilja se sedaj na politično bernjo iz ene kurije v drugo kurijo, iz enega volilnega okraja v drug volilni okraj. Kakor se hoče sedaj ravnat z Žičkarjem, tako se lahko ravna z otroki, ne pa z možem, ki je vedno in resno požrtvovalno izvrševal svojo nalogu. Če bo se začelo tako ravnat, kdo bo hotel potem med nami še delati? Tudi politika ima svojo moralno in tudi tej se je treba ukloniti. Prepričani smo,

da so naši slovenski voditelji in volilni možje z nami istega mnenja in da bodo delali na to, da se v peti skupini zopet izvoli poslancem Jos. Žičkar.

Kandidat za ptujski okraj. V »Narodu« hoče nek domišljav dopisnik vedeti, da ima mariborski ordinariat pripravljen za Ptuj-Ljutomer kandidata v osebi profesorja dra. Medveda. Ker vemo, da mariborski ordinariat ne »pripravlja« kandidatov, lahko izjavimo, da je vest od prve do zadnje črke zlagana, in mi razumemo, zakaj se tako lažnjivemu dopisniku nočejo vklanjati »tudi odločilni celjski politiki.« Odločilni celjski krog trezno mislijo in brez strasti sodijo naš politični položaj; jim je znano, da se duhovniška »klika« nikjer ne sili v politično ospredje, in da je nesramna laž, ako se trdi: »Dva duhovnika pa morata zastopati slovensko Štajarsko — to je cilj in smoter mračne mariborske politike.«

Agitacija za Hribarja. Ljubljanski liberalni list »Slov. Narod« že pridno agitira za Hribarja. V kako izbranih besedah to dela, naj dokažejo naslednje cvetke, pobrane na isti »Narodovi« gredi, kjer dela za Hribarja: »mariborska klika dobi nezaupnico«, »glasilo mariborskih rudečkarjev Slov. Gosp.«, »mariborski nemškatarski krog v slovenski halji«, »generali z višnjevimi ovratniki«, »evangeljska miroljubnost celjskega opata«, »oznanjevalci miru in sprave so fanatično lajali nanj«, »tuš na krog fanatiziranec«, »gluhi za evangeljske lekcije«, »v Mariboru bodo kuhalni posebno kašo«, »mariborska klika obsojena«, »zahrbitno ruvanje mariborske klike«, »mariborski kliki je odklenkalo, ljudstvo se ne da več za nos voditi«, »gre se za to, da se enkrat za vselej stre terorizem nemškatarskih rudečkarjev in škofa Napotnika«, »naš bojni klic je: proč ž nemčursko mariborsko klico!«, »ljudstvo bo zagnalo nemčursko mariborsko klico tje, kamor sodi: med staro šaro!«, »klerikalna morala«, »posvetnjaki, ki nosijo mariborski jarem«, »gospodje klerikalnega kalibra.« — Ali je vse to pisano v duhu gospoda Drag. Hribarja?

Imenovanje. Okrajni sodnik na Vranskem g. Josip Rotner je imenovan deželnosodnim svetnikom. Častitamo! Deželnosodnim svetnikom in predstojnikom okrajnega sodišča v Slovenjem Gradcu je imenovan Karol Nedved iz Maribora. Sodnitskim tajnikom v Mariboru je imenovan adjunkt gospod Albert Kokalj.

Kolodvor v Hočah pri Mariboru se razširi. Dotični načrti ležijo pri mariborskem okrajnem glavarstvu do 22. t. m. prizadetim na pogled.

Za dijaško kuhinjo so darovali mil. gosp. knez in škof dr. M. Napotnik 40 K. Gsp. Fr. Bratkovič 10 K, gosp. Fil. Vilhar 10 kron.

V Šoštanju je umrl dne 1. t. m. c. kr. notar gosp. I. Kačič, star 53 let. Vrlemu našnjaku, blagemu možu, trajen spomin!

Iz ormožkega okraja nam pišejo kmetje ob Pesnici: Silno se je razveselila cela okolica, ko beremo v »Slov. Gosp.« da je ptujski okrajni zastop storil svojo dolžnost za regulacijo Pesnice. Tisti dan je bila tudi deputacija treh kmetov iz Oslušovec, Cvetkovec in Trgovišč, katerim je namestnik grof Clary obljubil pomoč pri regulaciji Pesnice in brezobrestno posojilo za vinograde, kolikor je v njegovi moči. Upamo, da tudi ormoški okrajni zastop ne bo izostal, da stori svojo dolžnost in popravi, kar je zakril nemčurski okrajni zastop leta 1875. Saj v celem ormoškem okraju imamo le enega nasprotnika regulaciji Pesnice, ta pa nam ne bo gospodari. Vsak vrl pameten gospodar se pa poteguje za regulacijo Pesnice, tako tudi vrl gospodje ptujskega okrajnega zastopa. Hvala vsem, kateri kaj storijo za regulacijo Pesnice. Pesnički kmetje.

V Poljčanah vsljuje ljudem »giftno kroto« Štajarca trgovca Anton Krautsdorfer. Cele bale tega lista ima v svoji stacuni. Mi

jako dvomimo, da se bo na ta način Krautsdorfer med slovenskim ljudstvom prikupil, ker mu razdeljuje nemškatarski list.

Na Štajarskem ne obiskuje ljudskih šol izmed 500 slovenskih otrok po 17, izmed 500 nemških otrok pa samo eden. To je najjasnejši dokaz, da dežela skrbi tudi v tem oziru bolj za Nemce nego za Slovence.

Sv. Benedikt v Slov. goricah se je praznično oblekel ono nedeljo ter z največjim sijajem obhajal Slomšekovo slavnost. Raz vsako hišo blizu cerkve so plapolale raznobojne zastave; topiči so gromeli čez dol in goro že predvečer in drugi stavnostni dan pozno v noč; prijetni glasovi vrle domače godbe so se razlegali ter navdušili srca naših dobrih Benedičarjev. Po večernicah pa je privrelo toliko ljudstva, zlasti možev in mladeničev — vseh je bilo okoli 400 — da je niso mogli obseći obširni prostori g. Selakove gostilne. Zdajci zadoni godba »Hej Slovenci, naša reč slovenska živo klije...« močen domači pevski zbor pa poseže vmes, poje z godbo ... navdušenje nepopisno. Naša malo Anica H. prav lepo deklamuje mično pesmico v proslavo Slomšeka. Na to nam znani govornik z ognjevito besedo naslika Slomšekove zasluge in njegovo delovanje »za vero, dom, cesarja.« Govornik je imel na mizi vsa Slomšekova dela, namreč knjige, ki jih je spisal ter jih zaporedoma pokazal ljudstvu. Strmeli smo nad tem prekrasnim sadom Slomšekovega truda in docela spoznali velikost njegovo. Po slavnostnem govoru pa so se vršili prizori, kateri nam ostanejo neizbrisni, ne pozabljivi. Tu nastopi štirinajstletna kmečka deklica Matilda T., ki nam navdušeno popisuje rojstvo Slomšekovo, druga zgovorno prednaša njegova mlada leta, tretja nam priponuje o Slomšeku kot pastirju, četrta o njegovem birmskem botru itd. 12 deklic in dečkov nam čudovito lepo razloži celo Slomšekovo življenje od zibel do groba. Posebno zgovorno so govorile še Malika, Pepka, Ivanka in mladeniča Franček in Ferdinand. Razlika mika! Zato so se vmes deklamovale Slomšekove pesmi n. pr. Dva potepena šolarja, Angelj varuh, Boštjan goljian, Žalostna pesem i. dr. Največ veselja in začudenja so vzbujale Slomšekove in druge narodne pesmi. Glej tam predico pri kolovratu! Kolovrat brni, nit se suče, in čuj pevski zbor ginljivo zapoje: »Le predi, dekle, predi...« Kaj pa to? Uboga, raztrgana, umazana deklica stopi na oder, obrne se do malih pevk in iz otroškega grla zadoni preginljiva pesmica: »Ljubi moji otročiči, Vaša sestrica naj bom, nimam ateja ne mame, in ne vem, kje moj je dom?« — Otročiči pa — kakih 12 deklic — odgovarjajo sirotici: »Ti si umazana in grda, bilo bi nas tebe sram; pojdi in se preobleči, idi k svojim starišem.« In deklica zopet proseče poje: »Ah, umrli so mi mati, in očeta ne poznam.« itd. Razloži svoj žalostni stan tako ljubko in ginljivo, da je ganilo deklice, in odpele so ji: »Tak' pa bodi naša sestra...« itd. To je Slomšekova pesem »Sirota.« Skoro nobeno oko ni ostalo suho, tako ginljivo je igrala Grilečova Matilda. In takih prizorov je bilo še več. Ljudje, celo vseučiliščniki so strmeli, kako so se mogli otroci tako temeljito naučiti tako težkih pesmij, kakor »Slovenec sem«, »Lepa naša domovina«, »O mraku«, »Nazaj v planinski raj«, »Lahko noč«, itd. Pol štiri ure je trpela slavnost in ljudstvo je reklo, da bi še gledalo in poslušalo take prizore, četudi celo noč. Vsa čast gospodu pevovodju, čast in zahvala našim dobrim pevcom in pevkam; le tako vrlo naprej! Zahvala tudi dragim gostom od Sv. Ane, Sv. Trojice in Sv. Lenarta, ki so nas počastili. Tako se je pri Sv. Benediktu slavila stoletnica Slomšeka.

Mladenci, tako je prav! Na Slomšekovo slavnost k Sv. Benediktu je prišlo kakih sto kmečkih mladeničev, ki so se ves čas uzorno lepo obnašali. Zadnjo nedeljo pa so imeli naši vojaški novinci ginljivo in vspodbudno odhodnico. Pridigar jim je go-

woril o prekrasnih čednostih našega presvetlega cesarja, zlasti o njegovi pravičnosti, miroljubnosti, dobroljivosti, učenosti in modrosti ter o trdnem verskem prepričanju. Prelepo in z raznimi vzgledi jim je pokazal in dokazal, kako natanko cesar izpoljuje svoje verske dolžnosti: molitev, post, službo božjo, prejemanje sv. zakramentov itd. Navduševal jih je, naj bi v tem zvesto posnemali svojega cesarja. Mladenči vidno ginjeni, so obljubili cesarju zvestobo, ljubezen in pokorčino, obljubili pa tudi posnemati ga v njegovih čednostih. Kako ginljivo je bilo videti potem, ko so med sv. mašo z dolgimi svečami v rokah vsi skupaj prejeli sveto obhajilo. Mladenči, tako je prav!

Sadje-bratev. Pri Sv. Benediktu, kakor sploh v Slovenskih goricah je zavoljo velikega števila sadnega drevja ogromno dosti sadja. Posode so že vse napolnjene, tako da jih za vinski mošt ne bodo imeli. Sadja se veliko pogubi, ker ga ljudstvo ne utegne sproti spravljati. Tekoči teden že začnejo brati grozdje. Začelo je vinorejsko društvo, ki je letos prvkrat bralo v novem amerikanskem nasadu; mošt ima 18 stopinj sladkorja. Navadno pa še berejo le izabelo ter prodajejo mošt 10—11 kr. liter. Izabela je povsod jako rodna in lepo dozorela, stari trs pa ima manj grozdja, a je tako lepo in obeta dati izvrstno kapljico.

Iz Loč nam piše priatelj lista: V nedeljo 30. septembra sem prišel v gostilno H. Wallanda. Predno pa sem imel priložnost, si naročiti piva, začel mi je učitelj-jungovec »Štajerca« vsiljevati, pa se je opekel. Rečem mu: Jaz imam doma eden list in ta je »Slovenski Gospodar« v krščanskem duhu pisan, ki že nad 25 let neprenehoma v našo hišo zahaja, ne potrebujem torej nemčurskega lista. Ko učitelj vidi, da nič ne opravi, gre v drugo sobo in prižene gostilničarja seboj ter prinese 3 ali 4 »Štajerce« ter pravi: Na, tukajle jih imaš, preberi doma, bodeš videl, kak hoče le kmetu pomagati. Jaz sem pa prejel vse iztise v roke ter jih takoj v pričo več ljudi na kosce raztrgal. Nedavno mi je rekel isti učitelj, glej kako se ta list za vsako stvar, ki je kmetu na korist, zanima. Sedaj sem bral, da se je več kupcev na jabolka v ta list naznanilo, ki bodo jabolka vsake vrste kupovali. — V pretekli številki »Gospodarja« sem pa bral, da se na Ptuj sadja toliko pripelje, da ga mora ubogi kmet ali že po 1 krajcar klgr. prodati ali pa domov peljati. Kje si pa tedaj, ti dobri »Štajerc«, da pomagaš kmetu sadje spečati, ali greš o takih dnevih na odpust?

Iz Št. Jurija ob Ščavnici. Dne 17. in 18. septembra je bilo pri vrem narodnjaku gsp. Jožefu Čehu, veleposestniku v Grabščincih, ženitovanje hčerke Mice z gospodom Petrom Kolnikom, posestnikom v Studencih pri Mariboru ter so zbrani svatje vsled spodbudljivega nagovora prostovoljno in navdušeno darovali za dijaško kuhinjo in družbo sv. Cirila in Metoda znesek 12 K.

Tretji brzovlak na progi Dunaj-Trst se uvede v kratkem. Bil je že jako potreben, kajti sedanja brzovlaka sta bila vedno prenapolnjena.

V Poličanah je padel s strehe in se ubil zidar Simon Potisek. Bil je pri priči mrtev. Zapusti vdovo z otroci in veliko gospodarstvo.

Pri okrožnem sodišču v Celju je imenovan praktikant g. Martin Zwitter avskultantom.

Kat. podp. društvo v Celju ima v nedeljo 7. oktobra ob polu štirih popoludne v Narodnem domu občni zbor in volitev novega odbora. Po volitvi bo tombola v prid šoli čč. šolskih sester. K obilni udeležbi vabi ude in neude odbor.

Čitalniški odbor v Celju priredi dne 14. oktobra izlet iz Spodnje Štajarske k umetniški razstavi v Ljubljano. Odhod iz Celja zjutraj ob 7ih.

Novi bankovci v veljavi 20 kron so že v prometu. Na avstrijski strani se zopet šopiri na prvem mestu švabščina, a slovanski jeziki so potisnjeni v kot. Toda boljše se jim le še godi nego hrvaščini na ogerski strani, kjer je sploh ni. O barvi in izpeljavi bankovcev se čujejo nepovoljne besede.

Slovensko trgovsko društvo se bo ustanovilo v Ljubljani. Skrbelo bo za strokovno, znanstveno in socialno izobrazbo trgovskega naraščanja.

Na adreso poštnega ravnateljstva. Pred kratkim so se oddale v Ljubljani na pošto škatla in zabojček s slovenskim napisom nekam na Štajarsko. — Pošiljatve so prišle na določeni kraj, toda na škatli je bila opazka: »vindišer hund« (slovenski pes.) Ker odpošiljalci tega ni napisal, vprašamo slavno poštno ravnateljstvo, kaj misli, kdo je to napisal? To je nečuvena predznamenitost in robost od onega, ki se je predrznil to zlobno opazko zapisati.

Iz drugih krajev.

Volilno gibanje. Na Kranjskem kandidirajo socialni demokrati v peti kuriji Etibina Kristana, v mestni skupini Ljubljana pa Franca Železnika. V Trstu bo menda za peto kurijo kandidiral dr. Rybař. Na Goriskem bodo Slovenci bržkone razcepljeno volili. — Na Štajarskem bo v mestni skupini Lipnica-Deučlandsberg kandidiral zopet Francij Girstmajer. Toda dobil bo protikandidata. Na Karlonovo mesto bo kandidiral župnik Holzer v Lučah. Za peto kurijo Maribor-Deučlandsberg kandidira konservativec baron Morsey. Slovenci pa mu postavimo protikandidata.

V Varaždinskih toplicah so imeli pretekli teden duhovniki zagrebške nadškofije duhovne vaje. Vodil jih je naš rojak jezuit o. Lempl iz Travnika.

Naša rojaka dr. Jakob Žmavc in dr. J. Tominšek, gimnazijalski učitelja v Kranju, sta dobila naslov profesorja.

Slovenec konzul v Jeruzalemu. — Konzul Al. Pogačar, rodom in mišljenjem Slovenec, je premeščen iz Kaire v Jeruzalem.

Čudna nesreča. Te dni je v Moosburgu pri Monakovem neki kmet pil vodo iz vrča. V vodi pa je bila osa, ki se je v grlu ustavila in kmeta tako opikala, da mu je grlo silno oteklo ter bi se bil malone zadušil. Poklicati so morali zdravnika.

Največji dimnik na svetu ima neka tovarna v Holokamu pri Antverpal. Visok je 125 m ter je višji kot stolpi cerkev. Vrhu dimnika je še 15 metrov visok strelovod.

Izvanredno smolo je imel te dni liberalni poslanec Siegmund, ki je imel nalogu govoriti na nedeljskem shodu v Trutnovu. Dal je že nekaj dñij pred shodom svoj govor vredništvu nekega lista v Toplicah. List je imel poslanec govor stavljen že v petek. Neki nagajivi stavec je naredil odtisek govora in ga poslal ondotnemu socialdemokraskemu listu, ki je govor, katerega bi bil moral poslanec Siegmund govoriti v nedeljo, priobčil že v soboto, kar je vzbudilo velikansko veselost. Siegmund se je moral naučiti drug govor.

Napitnina na železnici. Vodstvo državnih železnic je izdal na svoje uslužbence okrožnico, po kateri se jim prepoveduje, sprejemati od občinstva napitnino. To marnikom ne bo prav, in sicer na strani uslužbencev, kakor na strani občinstva!

Velikanska stavka delavcev v premogokopih. V Zjednjenih državah stavajo skoro vsi delavci v premogokopih. Škoda, ki je nastala vsled tega pri raznih obrtnih podjetjih, je že sedaj velikanska in bodo posredovali med delodajalcem in delavci najuglednejši možje, tako predsednik Zjednjenih držav Mac Kinley in Mr. Bryan, da se izogne večjemu gospodarskemu polomu.

V vseh krajih, kjer je stavka splošna in jako resnega in silnega značaja, se je ustavil železniški promet. — V pokrajini Shenandoah je prišlo med ljudstvom — ki je hotelo braniti one delavce, ki so se podajali k delu — in stavkujočim delavstvom do spopada in je bil pri tej priliki jeden ubit in več ranjenih. Da napravijo red, so bili poslani tjakaj 3 pespolki, konjeništvo in topničarji. — Pri nekaterih akcijskih družbah je uslužbenih ponajveč Slovanov in Ogrov.

Zdravstvene naredbe v trafiki. Izšla je uradna zdravstvena naredba, po kateri se naroča trafikantom, da morajo kupovalcem podajati sami cigarete, da ne smejo dovoljevati, da bi kupovalci sami izbirali cigarete, potem ne smejo izbirati smodk ljudje, ki imajo kako vidno bolezen, ki stiskajo smodke ter jih v slučajih tako poškodujejo.

Čebelice namesto golobov. Na Angleškem so pričeli rabiti čebelice namesto golobov pismonoš. Poročilo se napiše na mal papir mikrofotografskim potom. Ta papirček se prilepi na čebelico in tako opravlja izučena čebelica mnogo bolje posel pismonoše, nego golob. Za vojno so ti poskusi sosebno važni, ker se čebelica s pismom ne more tako lahko ujeti, kakor golob.

Steklenica, ki pridiga treznost. Lansko leto je pobral nek ribič blizu Lawreburga ob reki Ohio v Ameriki iz vode steklenico, ki je plavala. Bila je dobro zamašena, v njej je bilo to-le pismo: »Dragi prijatelj! Ko dobiš to pismo ne bom več med živimi. Sem že sit življenja, nobenega nimam, da bi zanj živel, pijače pa ne morem pustiti. Če pa pijem, delam sramoto sebi in prijateljem. Slabo sem živel, zdaj se ne morem več poboljšati. Zato storim konec svojemu ničvrednemu življenju. Če zveš, da so našli v reki truplo nepoznanega utopljenca, povej korneju (okrajnemu načelniku), naj je ukaže pokopati na pokopališču revežev, ter naj nikar ne pozveduje, čepravo truplo je. Ne maram svojim sorodnikom in znancem še večje sramote storiti s samomorom, ker so bili vedno dobrí proti meni. Prijatelj, naj bo tebi v svarilo! Če piješ, koj nehaj; če ne piješ, nikar ne začni, ker te bo ugonobil, da boš tudi ti kedaj ležal v grobu pijanca Z Bogom! Bog s Tabo!«

Slovanski Buri v Evropi in Mađari. Pod tem naslovom priobčuje rusko »Novoje Vreme« članek, v katerem na gajljiv način opisuje žalostni položaj ogrskih Slovakov. Člankar — profesor Kulakovsky — se obrača do Mađarov z nastopnim apelom: »V Evropi so minoli časi, ko je jedno pleme moglo mirno uničiti drugo in danes jih ni več v Slovanih tako šibkih ljudstev, katere bi mogli celo Nemci definitivno absorbitati, da-si so se poslednji v zgodovini v Evropi posebno odlikovali v tej zmožnosti. Kaka usoda pa se pripravlja za Mađare, ko pride čas preporoda Slovanstva, ki je veliko močnejše v vsakem pogledu, nego mađarska narodnost?! O tem naj bi mađarski patriotje malce razmišljali.« — Na adreso Rusov piše člankar: »Mi Rusi pa naj bi pomislili, da je slovaški narod dal Slovanstvu takih velikih učenjakov, kakorščen sta bila Šafařík in Palacky, takih pesnikov, kakorščen je bil Kollař in takih mislecev, kakorščen je bil Ludvik Štúr.«

Rusija in spor med Rumunijo in Bolgarsko. »Frankfurter Zeitung« je dobila vest, da je ruski poslanik na Dunaju, grof Kapnist, glede spora med Rumunijo in Bolgarsko izjavil grofu Goluchowskemu — in to po nalogu grofa Lambsdorfa, — da Rusija stoji lojalno, prej ko slej, na stališču petrograjskega dogovora od leta 1897 ter da si hoče odločno prizadevati, da prepreči vsaki vojni spopad med omenjenima državama. Ruska zastopnica v Bukarešti in v Sredcu pa sta dobila nalog, naj opozorita dotični vladi na popolno sporazumljenje med Rusijo in Avstro-Ogersko.

„Pri škofu“ Trgovina

modnega blaga, sukna, platna, kotenine, ob enem tovarniška zaloga

v MARIBORU Gospodarska ulica 3.

priporoča novosti na veliko izbiro: sukno za obleko gospodov in dečkov, sukno za ženska krila v vsaki kakovosti in ceni; flanel, barhent, platno, damast, vsake vrste robce za glavo, židane, volnene, ogrinjala, prešite odeje, odeje iz flanela, koce, sploh vse malo in veliko, kar mora imeti taka trgovina.

Prosimo, da naju počastite z Vašim obiskom. Trudila se bova kar najbolj hvaležna se skazati za zaupanje z ceno postrežbo.

Odličnim spoštovanjem udana

Worše in Deu.

Naznanilo!

Podpisani si usojam naznaniti vsem posestnikom vinogradov, da bom imel koncem tega leta in prihodnjo spomlad veliko množino na suho cepljenih trt različnih dobreih in čistih vrst cepljenih na Riparijo portalis in Rupestrus Monticolo in sicer:

6000 Laški rilček (Välschriesling), 4000 Žlahantine (Gutedel), 2500 Šipona (Mosler), 2000 Traminerja (Traminer), 1000 Mali rilček (Kleinriesling), 1000 Beli rafol (Ranfol weiss), 1000 Burgunder beli (Burgunder weiss), 900 Burgunder rudeči (Burgunder roth), 900 Sylvaner (Grüner Sylvaner).

Cepljeno na Rip. portalis.

600 Traminerja (Traminer), 550 Burgunder beli (Bugunder weiss), 300 Sylvaner (Grüner Sylvaner), 100 Šipon (Mosler), 100 Žlahtnina (Gutedel).

Cepljeno na Rup. Monticolo.

50 Šipon (Mosler) na Solonis. Skupaj 21.000.

Vse te trte so dobre rasti, lepo zaraščene in dobro vkoreninjene ter se prodajo po 160 kron 1000 komadov, ali 8 kr. komad; kdor naroči najmanj en tisoč, dobi jih 50 brezplačno.

Oglasiti se je vsaj do novega leta pismeno ali ustmeno pri Anionu Slodnjaku, trtnarju v Jušineh pri Ptiju.

NAZNANILO.

Franjo Kranjc v Vičavi

pri Ptiju v hiši g. Soviča

naznanja slav. občinstvu, da je s 1. oktobrom začel izvrševati svoj barbarski in slikarski obrt.

Priporoča se za vsa v njegovo stroko spadajoča dela in se bo potrudil dobro in ceno vsakomur postreči. 2

Fotografski zavod v Mariboru

je najstarejši

Henrika Krapeka, v Fritsch-evi vili Badgasse št. 11.

Dohod k vili skoz Grabengasse, Bad- in Fabriksgasse.

Zalagatelj c. kr. avstrijske uradniške zaveze.

Priporoča fotografska dela vsake vrste od medajlonove do cloveške velikosti, ter vse najboljše in najhitreje izvršuje.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Špitalske ulice št. 12.

Nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. za najkulantnejših pogojev. Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim. Zavarovanje proti kurzni izgubi. Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s $4\frac{1}{2}\%$ obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga. Eskompt menjic najkulantneje. Borzna naročila.

Razglas.

Po predlogu Štefana Priola in kuratorja Matevža Frangeža dovolila se je prostovoljna sodna prodaja k zapuščini dne 11. aprila 1900 v Požegu umrle posestnice Marije Priol spadajočih posestev in premičnin ter se odredila na

pondeljek 15. oktobra 1900.

na licu mesta začenši ob 9ih dopoludne v Požegu-Ješencih. Cenilni zapisnik in dražbeni pogoji ležijo tukaj soba št. 3 na vpogled.

C. kr. okrajna sodnija v Mariboru V., 2. septemb. 1900.

V najem

se da takoj hiša s sadunosnikom v Gornji Poljskavi na dobrem prostoru. Pripravna je za mešano trgovino pa tudi za vsako obrt. Popraša se v Mariboru, Tegethofska cesta št. 34. 2-3

Mlin na tri tečaje

in 4 orale zemljišča obstoječe iz njive, travnika in goše, četrtna ure od mesta Brežice oddaljeno se ob novem letu da v najem. Več se pove Jož. Poček, Zakot št. 2 1

Kdor hoče 400 mark¹⁴

garantirano mesečno lahko in poštano zaslužiti? Naj pošlje naslov z znamko:
V. 21 Annonen - Exped.
K. F. Wojtan, Leipzig-Lnd.

Murnikov naslednik izdelovatelj umetnih in stavbarskih kamenov v MARIBORU

na oglu Kaiserstrasse in gledališčne ulice št. 10 se priporoča v izdelovanje prižnic, altarjev, žarfov in nagrobnih spomenikov, križev itd. itd. itd.

Največja zaloga izgotovljenih novih nagrobnih spomenikov na celem Spodnjem Štajarskem.

Dela se vestno in ceno. — Risbe in načrte dela

Anton Gaiser,
lastnik.

Karol Kocijančič,
klesarski mojster.

Jos. Mursa na Krapji pri Ljutomeru

Odlikovan s častno diplomo I. 1895 na razstavi v Ptaju.

Na celem Jugoslovanskem edina izdelavnica cementnih
mozaik-ploč.

Tlok sestavljen iz takih ploč je enak pogrjenjenim umetuo vezanim preogram in je lepši in cenejši kot tlak iz klinker ali šamotnih ploč, ter skoro neomejene trpežnosti. **Stopnice iz cementa**, tudi brušene, imitacije marmora in sijenita. Trše in lepše kot iz kamena. **Cevi iz portland-cementa** v dvanaesterih velikostih od 5cm do 75cm v premeru. Cementne korita za svinje in studec, za jasli, za govedo in konje. **Strešnike iz cementa z dvojno zarezo** in zgornjem obroblju (Doppelfalzriegel mit Kopfverschluss) z asfaltom impregnirani. Taki strešniki so skupčani na vseh štirih straneh, pripravljeni za zelo položne strehe. 13 komadov krije 1 m, ki tehtajo komaj 35 kg. — Ceniki zastonj in franko.

Filijala v Središči na Dr., zaloga: Radgona, Ljutomer.

Zaloga in posojilnica glasovirjev

Berte Volckmar,

državno izkušane učiteljice na glasovirju

v Mariboru, Gornjih gosporskih ulicah št. 54.

v pritličju nasproti c. kr. državne gimnazije

Priporoča svojo bogato zalogu

novih

glasovirjev

in

pianin

s križnimi strunami,
(orehovo polituro, črni in
ameriški orehov les)

kakor tudi

Harmonij

po evropskem in ameriškem seznalnem sestavu iz najboljših tovarn po
tovarniških cenah.

Glasovirji „Ehrbar“!
jamči se pismeno. Plačuje se v obrokih. Stari glasovirji se zamenjavajo in prodajajo
Posojila po najnižji ceni.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru
priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu
**vsakovrstne podobice, molitvenike,
rožne vence, svetinjice, križce.**

Velika knjiga z vzorci od navadnih do najfinnejših
podobic je v tiskarni na vpogled.

Spominki na prvo sv. obhajilo kos od 1 do 10 kr.

Rožne vence vsake velikosti in kakovosti prodajamo na
drobno in debelo, rožne vence žalostne Matere
Božje in preč. Spočetja itd. — Lepi križci so
pa medeni ali niklasti za rožne vence, za kras na
steno in posebno za častite duhovnike za sprevedenje
bolnikov; križi s stojalcem, svetinjice različnih vrst.

Tiskarna ima v zalogi tiskovine za:

župnijske, občinske in politične urade, odvetnike in notarje,
trgovce, hotele in gostilnice, posojilnice in zasebnike.

Naročila na lepake (vsake vrste in velikosti), poročne liste,
osmrtnice, spominske liste, vizitke, tabele, knjige, časnike,
dalje preskrbi za vsak nad ali zasebnike štampilje (pečate).

Vsako naročilo se izvrši hitro, lično in ceno.